

اصول قانون اساسی

در ریونظرات شورایی نگهبان

عنوان

اصل یکصد و چهل و دوم

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۷۳

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۹/۱۹

پژوهشکده شورای نگهبان

شناختن

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و چهل و دوم

تدوین:

محمد صالحی

ناظر علمی:

کاظم گوهی

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۷۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۹/۱۹

فهرست مطالب

اصل یکصد و چهل و دوم	۲
۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی	۲
۱-۱. طرح نحوه اعمال نظارت بر کاهش هزینه‌های غیرضرور و جلوگیری از تجمل‌گرایی	۱
۲	
۱-۲. طرح رسیدگی به دارایی مقامات و مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ایران	۱
۳	
۱-۳. لایحه ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد	۱۰
۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران	۱۰
۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان	۱۰
۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی	۱۰
۵- تذکره‌های ارشادی و قانونی شورای نگهبان	۱۰

اصل یکصد و چهل و دوم

مصوب ۱۳۶۸: دارایی رهبر، رئیس جمهور، معاونان رئیس جمهور، وزیران و همسران و فرزندان آنان قبل و بعد از خدمت، توسط رئیس قوه قضائیه رسیدگی می‌شود که بر خلاف حق افزایش نیافته باشد.

اصل سابق (مصوب ۱۳۵۸): دارایی رهبر یا اعضای شورای رهبری، رئیس جمهور، نخست وزیر، وزیران و همسران و فرزندان آنان قبل و بعد از خدمت، توسط دیوان عالی کشور رسیدگی می‌شود که بر خلاف حق افزایش نیافته باشد.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱. نظر شماره ۲۰۹۳ مورخ ۱۳۷۰/۸/۱۵ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه اعمال نظارت بر کاهش هزینه‌های غیرضرور و جلوگیری از تجمل گرایی^(۱) مصوب ۱۳۷۰/۸/۷ مجلس شورای اسلامی

۱-۱-۱-۱- ماده (۵) و تبصره‌های آن^(۲) از لحاظ تسری دادن رسیدگی به دارایی را از

۱. گفتنی است این طرح، ابتدا با عنوان «طرح نحوه اعمال نظارت بر کاهش هزینه‌های غیرضرور و جلوگیری از تجمل گرایی» به مجلس تقدیم شده بود، لیکن عنوان آن در هنگام بررسی در مجلس به «طرح نحوه اعمال نظارت بر کاهش هزینه‌های غیرضرور و جلوگیری از تجمل گرایی و اجرای اصل ۱۴۲ قانون اساسی» تغییر پیدا کرد و به تصویب نمایندگان مجلس رسید و برای اظهار نظر به شورای نگهبان ارسال شد. با توجه به ایراد اصل (۱۴۲) شورای نگهبان به این مصوبه، در نهایت، عنوان مصوبه مجدداً تغییر کرد و به «طرح نحوه اعمال نظارت بر کاهش هزینه‌های غیرضرور و جلوگیری از تجمل گرایی» تبدیل شد.

۲. ماده ۵- به منظور اجراء اصل ۱۴۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و جلوگیری از هرگونه انحراف و سوء استفاده احتمالی، مقامات مذکور در اصل ۱۴۲ قانون اساسی و نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضاء شورای نگهبان، رئیس قوه قضائیه، دادستان کل کشور، رئیس دیوان عالی کشور، رئیس دیوان عدالت اداری، رئیس دیوان محاسبات، رؤسای سازمان‌های بزرگ وابسته به قوه مجریه و قضائیه، مسئولین نهادهای انقلابی، فرماندهان نیروهای سه‌گانه ارتش و سپاه، فرمانده نیروی انتظامی، مدیران عامل شرکت‌های بزرگ دولتی یا وابسته به نهادهای انقلابی، استانداران، رؤسای دادگستری، قضاط دیوان عالی کشور، معاونین وزراء، شهرداران مراکز استان‌ها و شهرهای بزرگ و آن دسته از کارکنانی که دارای مشاغل حساس مالی و اداری هستند (طبق آینین‌نامه اجرایی) موقوفند لیست دارایی خود قبل از پذیرش مسئولیت و بعد از آن را تهیه و به رئیس قوه قضائیه ارائه نمایند تا از طریق دیوان عالی کشور مورد رسیدگی قرار گیرد، تا چنانچه برخلاف حق و به طور غیرمعمول و غیرقانونی افزایش یافته باشد، علاوه بر استرداد آن به صاحبان حق یا بیت‌المال، مطابق قوانین جاری کشور نسبت به موارد تخلف ←

مقامات مذکور در اصل ۱۴۲ به مقامات دیگر مذکور در ماده، خلاف حصر مستفاد از اصل ۱۴۲ قانون اساسی است.

۱-۱-۲- واگذار نمودن رسیدگی به اموال مقامات مذکور در اصل ۱۴۲ به دیوان عالی کشور، خلاف اصل مذکور قانون اساسی است.^(۱)

۱-۲- نظر شماره ۱۳۸۶/۴/۲۵ مورخ ۸۶/۳۰/۲۱۹۷۰ شورای نگهبان در خصوص طرح رسیدگی به دارایی مقامات و مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵ مجلس شورای اسلامی ۱۳۸۶/۴/۵

۱-۲-۱- اصل طرح مبنی بر تسری شمول آن به مقاماتی که در اصل ۱۴۲ قانون اساسی ذکر نشده، خلاف حصر مستفاد از اصل مذکور تلقی و مخالف آن شناخته شد.^(۲)

رسیدگی نموده و نتیجه را جهت آگاهی عموم مردم به طریق مقتضی اعلام نمایند.

تبصره ۱- دارایی همسر و فرزندان مقامات فوق نیز مشمول ماده فوق می باشند.

تبصره ۲- چنانچه هر یک از مقامات مذکور فوت نمایند و راث قانونی آنها ملزم به ارائه لیست ماترک آنها جهت رسیدگی هستند.

آین نامه اجرایی این ماده ظرف مدت (۶) ماه توسط دولت تهیه و تصویب خواهد شد.

مصطفوی اصلاحی (نهایی) مورخ ۹/۲۷ مورخ ۱۳۷۰/۶/۲۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

[ماده (۵) و تبصره های آن در مصوبه اصلاحی حذف شد.]

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به پاورقی پیشین.

۲. ماده ۱- مقامات و مسئولان نظام جمهوری اسلامی ایران موظفند دارایی خود، همسر و فرزندان خود را مطابق مقررات این قانون اعلام نمایند.

ماده ۲- مشمولان اصل (۱۴۲) قانون اساسی (رهبر، رئیس جمهور، معاونان رئیس جمهور و وزیران) موظفند صورت دارایی خود، همسر و فرزندان خود را قبل و بعد از خدمت به رئیس قوه قضائیه اعلام نمایند.

ماده ۳- رئیس قوه قضائیه و سایر مقاماتی که از سوی مقام معظم رهبری منصوب می شوند موظفند دارایی خود، همسر و فرزندان خود را قبل و بعد از خدمت به مرجعی که معمول^ه تعيین می کنند، اعلام نمایند.

ماده ۴- مقامات و مسئولین زیر موظفند صورت دارایی خود، همسر و فرزندان تحت تکفل خود را قبل و بعد از خدمت به رئیس قوه قضائیه اعلام نمایند.

۱- اعضاء مجلس خبرگان

۲- اعضاء حقوقدان شورای نگهبان

-
- ۳- نمایندگان مجلس شورای اسلامی
 - ۴- معاونان رئیس قوه قضائیه و رؤسای سازمان‌ها و دستگاه‌های وابسته به این قوه و معاونان آنان
 - ۵- دادستان کل کشور، رئیس دیوان عالی کشور و رئیس دیوان عدالت اداری و معاونان آنان
 - ۶- اعضاء شورای موقت رهبری
 - ۷- سرپرستان وزارتاخانه‌ها
 - ۸- رؤسای نهادها و حوزه‌های نمایندگی ولی فقیه و رؤسای عقیدتی- سیاسی در داشتگاه‌ها و نیروهای نظامی و انتظامی
 - ۹- رؤسای دفاتر سران سه قوه و مشاوران آنان
 - ۱۰- مشاوران رؤسای سه قوه و مشاوران معاونان آنان
 - ۱۱- معاونان وزراء و مشاوران وزراء و معاونان آنان
 - ۱۲- دبیر و معاونان و اعضاء شورای عالی امنیت ملی و مشاوران آنان
 - ۱۳- رئیس، دادستان و مستشاران و دادیاران دیوان محاسبات کشور
 - ۱۴- رئیس، دبیر کل و معاونان و مشاوران بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 - ۱۵- دارندگان پایه قضایی
 - ۱۶- رؤسای و معاونان سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی
 - ۱۷- فرماندهان و مستولان نیروهای مسلح از جایگاه سرتیپ دومی و به بالا
 - ۱۸- مدیران عامل، اعضاء هیئت مدیره و بازرسان بیمه‌ها، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و رؤسای شعب آنها و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها
 - ۱۹- استانداران، فرمانداران، بخشداران، شهرداران و معاونان آنها و اعضاء شورای اسلامی شهر و بخش
 - ۲۰- سفراء، کارداران و دبیران اول و دوم سفارتخانه‌ها
 - ۲۱- رؤسای سازمان‌ها و مدیران کل دستگاه‌های موضوع این قانون و همتراز آنان و بالاتر
 - ۲۲- مستولان حراست کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مجلس شورای اسلامی، مجلس خبرگان، مجمع تشخیص مصلحت نظام و حفاظت اطلاعات قوه قضائیه و نیروهای مسلح
 - ۲۳- اعضاء مجمع عمومی، هیئت مدیره، هیئت امناء، مدیر عامل و بازرسان شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت
 - ۲۴- نمایندگان دولت در مؤسسات و شرکت‌هایی که قسمتی از سرمایه سهام یا منافع آنها متعلق به دولت یا نهادها یا مؤسسات عمومی غیردولتی بوده یا نظارت اداره یا مدیریت آنها با دولت یا مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی است.
 - ۲۵- ذی‌حساب‌ها و رؤسای مؤسسات عام‌المنفعه عمومی و شرکت‌ها و مؤسسات تحت پوشش آنها
 - ۲۶- مدیران بنگاه‌های خبرنگاری که از دولت و شهرداری‌ها کمک مستمر دریافت می‌کنند.
 - ۲۷- اعضاء هیئت مدیره، مدیر عامل و بازرسان مناطق آزاد تجاری و معاونان و مشاوران آنها و مؤسسات و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است.
 - ۲۸- شاغلین در دستگاه‌ها و مؤسسات دولتی، عمومی غیردولتی و نهادها به جز موارد ذکر شده در ماده ۵ شاغلین در دستگاه‌ها و مؤسسات دولتی، عمومی غیردولتی و نهادها به جز موارد ذکر شده در
- ←

- مواد قبلی، در صورت درخواست رئیس سازمان بازرسی کل کشور موظفند نسبت به اعلام فهرست دارایی خود، همسر و فرزندان تحت تکفل خود اقدام نمایند.
- ماده ۶- «صورت دارایی» افراد مشمول این قانون شامل موارد زیر است:
- ۱- کلیه اموال غیرمنقول و حقوق متعلق به آنها
 - ۲- مطالبات و دیون
 - ۳- سرمایه‌گذاری و اوراق بهادار
 - ۴- موجودی حساب‌های مختلف در بانک‌ها، مؤسسات مالی اعتباری و نظایر آنها
 - ۵- هرگونه منبع درآمدی دیگر و اموال منقول با ارزش.
- ماده ۷- هدایای با ارزشی که مقامات و مسئولان مشمول این قانون به اعتبار مسئولیت ناشی از مقام خود دریافت می‌دارند، متعلق به دستگاه متبوع است. معیارهای تشخیص و مصادیق هدایا و اموال منقول با ارزش موضوع ماده (۶) به موجب آیینه این قانون تعیین می‌شود.
- ماده ۸- ...
- ماده ۱۳- کلیه مسئولان دستگاه‌ها مکلفند با درخواست کتبی مقامات موضوع این قانون یا رئیس سازمان بازرسی کل کشور موضوع ماده (۵) این قانون، اطلاعات مربوط به دارایی افراد مورد درخواست را به همراه استناد و مدارک در اسرع وقت تسلیم نمایند. سایر اشخاص مطلع با درخواست مقامات مذکور ملزم به همکاری و ارائه اطلاعات خود راجع به وضعیت دارایی مشمولان این قانون می‌باشند. تخلف از این ماده برای مسئولان دستگاه‌ها موجب حبس تعزیری از دو تا چهار ماه یا انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی از شش ماه تا یک سال خواهد بود.
- مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
- ماده (۱) و (۲) ادغام و به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:
- ماده ۱- در اجرای اصل یکصد و چهل و دوم (۱۴۲) قانون اساسی، رهبر، رئیس جمهور، معاونان رئیس جمهور و وزیران موظفند دارایی خود، همسر و فرزندانشان را قبل و بعد از خدمت به رئیس قوه قضائیه اعلام نمایند.
- متن ذیل به عنوان ماده (۲) به این طرح الحق می‌گردد:
- ماده ۲- به منظور افزایش اعتماد عمومی مردم به مسئولان جمهوری اسلامی ایران و ارتقاء سلامت اداری از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون یکی از شرایط تصدی سمت‌های موضوع این قانون، اعلام فهرست اموال و دارایی خود، همسر و فرزندان تحت تکفل است.
- ماده (۳) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:
- ماده ۳- رئیس قوه قضائیه و سایر مقاماتی که از سوی رهبری منصوب می‌شوند با اذن ایشان موظفند دارایی خود، همسر و فرزندان خود را قبل و بعد از خدمت به مرجعی که رهبری تعیین می‌کند اعلام نمایند.
- ماده (۴) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:
- ماده ۴- مقامات و مسئولین زیر موظفند در اجرای ماده (۲) این قانون، صورت دارایی خود، همسر و ←

→

فرزندان تحت تکلف خود را قبل و بعد از خدمت به رئیس قوه قضائیه اعلام نمایند:

۱- اعضاء حقوقدان شورای نگهبان

۲- نایندگان مجلس شورای اسلامی

۳- معاونان رئیس قوه قضائیه و رؤسای سازمان‌ها و دستگاه‌های وابسته به این قوه و معاونان آنان

۴- دادستان کل کشور، رئیس دیوان عالی کشور، رئیس دیوان عدالت اداری و تمامی دارندگان پایه قضایی

۵- رؤسای دفاتر سران سه قوه

۶- معاونان وزراء

۷- دبیر شورای عالی امنیت ملی

۸- رئیس و دادستان دیوان محاسبات کشور

۹- رئیس، معاونان و دبیر کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱۰- رؤسای و معاونان سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی

۱۱- فرماندهان عالی رتبه نیروهای مسلح با جایگاه سرتیپ تمام و بالاتر

۱۲- مدیران عامل و اعضاء هیئت مدیره بیمه‌ها، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها

۱۳- استانداران و معاونان آنان و فرمانداران و شهرداران مرکز شهرستان‌ها و معاونان آنان

۱۴- سفرا و کارداران سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران

۱۵- رؤسای سازمان‌ها و مدیران کل دستگاه‌های موضوع این قانون

۱۶- اعضاء مجمع‌عمومی، هیئت مدیره، هیئت امناء و مدیرعامل شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت

۱۷- اعضاء هیئت مدیره و مدیرعامل مناطق آزاد تجاری و معاونان آنان

- ماده (۵) حذف می‌گردد.

- ماده (۷) حذف می‌گردد.

- ماده (۱۳) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۳- کلیه مسئولان دستگاه‌ها مکلفند با درخواست رئیس قوه قضائیه یا شخص منصوب از طرف ایشان، اطلاعات مربوط به دارایی افراد مورد درخواست را به همراه استناد و مدارک در اسرع وقت تسلیم نمایند. سایر اشخاص مطلع با درخواست مقامات مذکور ملزم به همکاری و ارائه اطلاعات خود راجع به وضعیت دارایی مشمولان این قانون می‌باشند. تخلف از این ماده برای مسئولان دستگاه‌ها و نیز ارائه اطلاعات خلاف واقع توسط اشخاص موضوع این قانون، موجب انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی از شش ماه تا یک سال می‌گردد.

نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۱۹۰۵ مورخ ۱۲/۲۸/۸۹ شورای نگهبان در خصوص طرح رسیدگی به دارایی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۲/۸/۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی:

۱- ماده (۲) جدید، به معنای الغاء حصر مستفاد از اصل ۱۴۲ قانون اساسی است؛ بنابراین اشکال سابق این شورا کماکان به قوت خود باقی است. علاوه بر این، شمول آن نسبت به اشخاص و مقامات انتخابی

←

شاغل فعلی مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد. همچنین اعلام فهرست اموال اشخاص و مقامات مذکور در این ماده به رئیس قوه قضائیه و رسیدگی توسط وی نیز مغایر اصول ۱۵۸ و ۱۴۲ قانون اساسی شناخته شد.

۲- اطلاق ماده (۱۳) جدید در خصوص واگذاری اختیارات رئیس قوه قضائیه به شخص دیگر نسبت به مقامات مذکور در اصل ۱۴۲ قانون اساسی مغایر اصل مذکور است و نیز از آنجا که انفال موقت از خدمات دولتی و عمومی در این ماده، شامل مسئولان و مقاماتی می‌شود که برای مدت معین انتخاب یا منصوب می‌شوند و اشخاصی که برکاری آنها مطابق قانون اساسی نیازمند تصمیم‌گیری از سوی مراجع و مقامات مخصوص می‌باشد، مغایر اصول متعدد قانون اساسی است.

مصطفوی اصلاحی مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- مجلس بر مصویه قبلی خود در ماده (۲) اصرار دارد.

- مجلس بر مصویه خود در ماده (۱۳) اصرار دارد.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۱۹۰۵ مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۸ شورای نگهبان نسبت به این مصویه و با توجه به اصرار مجلس بر مصویه خویش، این مصویه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

نامه شماره ۹۰۳۷۵ مورخ ۱۳۹۰/۹/۱۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی: احتراماً، عطف به نامه ۳۱/۴۷۷۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۳۱، «طرح رسیدگی به دارایی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران» که برای رفع اختلاف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شده بود، مورد رسیدگی حقوقی قرار گرفت و بر اساس تفسیر شورای محترم نگهبان از اصل ۱۱۲ قانون اساسی، جهت طی مراحل قانونی و رفع ابهام از ماده دوم طرح، به مجلس شورای اسلامی عودت داده می‌شود.

مصطفوی اصلاحی مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- عبارت «و ادامه تصدی آنها» بعد از عبارت «موضوع این قانون» در سطر سوم ماده (۲) اضافه می‌گردد.

- [در خصوص ماده (۱۳) اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده است.]

نظر شماره ۹۰/۴۵۸۹۹ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۴ شورای نگهبان در خصوص طرح رسیدگی به دارایی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۲ مجلس شورای اسلامی: علاوه بر اینکه اشکالات سابق این شورا در بندهای مختلف اعلامی، رفع نگردیده و کمکان باقی است، در خصوص این مورد نیز علی‌رغم رفع ابهام به عمل آمده، همان اشکال جاری و اشکالات سابق نیز مرتفع نگردیده است.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۹۰/۴۱۹۰۴۱۹۰۴۸۹۹ مورخ ۹۰/۳۰/۱۳۹۰/۱۲/۴ شورای نگهبان نسبت به این مصویه و با توجه به اصرار مجلس بر مصویه خویش، این مصویه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصطفوی مورخ ۱۳۹۴/۸/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۳۱/۷۷۲۰ مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۳ در خصوص طرح رسیدگی به دارایی مقامات،

مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران مصوب مورخ ۱۳۹۱/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، در جلسه روز شنبه مورخ ۱۳۹۴/۸/۹ شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام، بر اساس چهارچوب مطرح شده در مرقومه شماره ۱/۲۸۸۲۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۱۶ مقام رهبری مدلله‌العالی در شش ماده، بیست و نه بند و سه تبصره به شرح پیوست تصویب گردید.

ماده ۱- مقامات تعیین شده در اصل یکصد و چهل و دوم (۱۴۲) قانون اساسی، فهرست دارایی‌های خود، همسر و فرزندانشان را مطابق آینین‌نامه‌ای که توسط قوه قضائیه ذیل این قانون تهیه و ابلاغ می‌شود، در ابتداء و انتهای دوره مسئولیت به رئیس قوه قضائیه گزارش می‌دهند و قوه قضائیه نسبت به رسیدگی به اموال آنان از جهت بررسی عدم افزایش و غیرحق اقدام می‌نماید.

ماده ۲- به منظور افزایش اعتماد عمومی مردم به مسئولان جمهوری اسلامی ایران و ارتقای سلامت اداری از تاریخ لازم‌اجراء شدن این قانون، یکی از شرایط تصدی سمت‌های موضوع این قانون، تعهد به ارائه فهرست دارایی‌های خود، همسر و فرزندان تحت تکفل، در قالب خوداظهاری به قوه قضائیه است.

ماده ۳- مقامات و مسئولان زیر موظفند در اجرای این قانون، صورت دارایی خود، همسر و فرزندان تحت تکفل خود را قبل و بعد از هر دوره خدمتی به رئیس قوه قضائیه اعلام نمایند:

۱- نمایندگان مجلس خبرگان رهبری

۲- اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام

۳- مقامات منصوب از سوی رهبری

۴- اعضای شورای نگهبان

۵- نمایندگان مجلس شورای اسلامی و معاونان رئیس مجلس و مدیران کل مجلس

۶- معاونان رئیس قوه قضائیه و رؤسای سازمان‌ها و دستگاه‌های وابسته به این قوه و معاونان و مدیران کل آنان

۷- دادستان کل کشور، رئیس دیوان عالی کشور و رئیس دیوان عدالت اداری و رؤسای کل دادگستری استان‌ها و معاونان همه آنها و سایر دارندگان پایه قضائی

۸- مشاوران سران سه قوه

۹- رؤسای دفاتر سران سه قوه، مجمع تشخیص مصلحت نظام و مجلس خبرگان رهبری

۱۰- دستیار ارشد رئیس جمهور، معاونان وزرا، مدیران کل و هم‌تراظان آنها

۱۱- دبیران شورای عالی امنیت ملی، مجمع تشخیص مصلحت نظام، هیئت دولت، شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی فضای مجازی

۱۲- رئیس و دادستان دیوان محاسبات کشور، معاونان آنان و اعضای هیئت مستشاری

۱۳- رئیس، قائم مقام، معاونان و دیرکل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱۴- رؤسای و معاونان سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و مدیران کل آنها

-
- ۱۵- فرماندهان و مستولان نیروهای مسلح از درجه سرتیپ تمام و بالاتر و همترازان آنها و رؤسای کلانتری‌ها
- ۱۶- مدیران عامل، اعضای هیئت مدیره بیمه‌ها، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها، رؤسای مناطق و رؤسای شعب ارزی و ویژه و سپرپست‌های مناطق
- ۱۷- رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار و معاونان وی، رؤسای بورس‌های تخصصی، مناطق و فرابورس
- ۱۸- رئیس و اعضای هیئت عامل صندوق توسعه ملی
- ۱۹- استانداران و معاونان آنان، فرمانداران، شهرداران و اعضای شورای شهر تمام شهرها و شهرداران مناطق کلان‌شهرها و معاونان آنها
- ۲۰- سفرا و کارداران، سرکنسول‌ها و مستولین حفاظت منافع و رؤسای نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج کشور
- ۲۱- نمایندگان دولت در مجتمع عمومی، هیئت مدیره، هیئت امناء و مدیر عامل شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی
- ۲۲- اعضای هیئت مدیره و مدیر عامل و بازرسان مناطق ویژه و مناطق آزاد تجاری و معاونان آنان
- ۲۳- رئیس کل گمرک و معاونان وی و مدیران کل گمرک و رؤسای گمرکات کشور
- ۲۴- رئیس سازمان امور مالیاتی کشور، معاونان، مدیران کل و سرمهیزین
- تبصره ۱- رئیس قوه قضائیه موظف است دارایی خود، همسر و فرزندان تحت تکفل خود را قبل و بعد از خدمت به مرجعی که رهبری تعیین می‌کند، اعلام نماید.
- تبصره ۲- قائم مقام مقاماتی که طبق مقررات دارای قائم مقام هستند، مشمول این قانون می‌باشند.
- ماده ۴- صورت دارایی افراد مشمول این قانون شامل موارد زیر است:
- ۱- کلیه اموال غیرمنقول و حقوق دارای ارزش مالی
- ۲- مطالبات و دیون
- ۳- سرمایه‌گذاری و اوراق بهادار
- ۴- موجودی حساب‌های مختلف در بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری و نظایر آنها
- ۵- هر گونه منبع درآمدی مستمر
- تبصره- کلیه اموال و دارایی‌های در تصرف افراد مشمول قانون که به اقتضای جایگاه و مسئولیت شغلی در اختیار آنها قرار داشته و صرفاً در مصارف سازمانی و شغلی (غیرشخصی) قابل بهره‌برداری می‌باشند، مشمول مراتب تعیین شده در این قانون نمی‌باشد.
- ماده ۵- فهرست دارایی‌های افراد مشمول و نیز اسناد و اطلاعات مربوط به آن به جز در مواردی که در این قانون و آیین‌نامه ذیل آن تعیین شده است، محترمانه بوده و هر یک از مستولان و کارکنان که حسب وظیفه مأمور تهیه، ثبت، ضبط و حفظ فهرست دارایی‌های افراد مشمول یا اسناد و اطلاعات مرتبط با آن، موضوع این قانون باشند و یا بر حسب وظیفه اسناد مذکور در اختیار آنان قرار گیرد، اگر عالمًا عادمًا مرتكب افشاء یا انتشار مندرجات این اسناد شوند و یا خارج از حدود وظایف اداری در اختیار دیگران قرار دهند یا به هر نحوی دیگران را از مفاد آنها مطلع سازند، به یکی از مجازات‌های درجه شش مقرر
- ←

۱-۳-۱. نظر شماره ۸۷/۳۰/۲۷۲۸۸ مورخ ۱۳۸۷/۳/۲۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی

۱-۳-۱-۱- ماده (۳۲)،^(۱) به دلیل توسعه دامنه شمول اصل ۱۴۲ قانون اساسی، مغایر این اصل شناخته شد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکره‌های ارشادی و قانونی شورای نگهبان

→

در ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ محاکوم خواهند شد. همین مجازات در مورد کسانی نیز مقرر است که با علم و اطلاع مبادرت به افشاء، چاپ و یا انتشار اطلاعات مزبور نموده و یا موجبات افشاء، چاپ یا انتشار آنها را فراهم نمایند.

چنانچه افشاء اطلاعات بر اثر عدم رعایت نظمات اداری غیرعمد باشد، مرتکب و یا مرتکبین به یکی از مجازات‌های درجه هشت مقرر در ماده (۱۹) قانون فوق‌الذکر محاکوم خواهند شد.

ماده ۶- قوه قضائیه موظف است حداقل طرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، آینین‌نامه اجرایی قانون را تهیه و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه ابلاغ نماید.

۱. ماده ۳۲- از تاریخ تصویب این قانون ارائه فهرست کلیه دارایی‌های منقول و غیرمنقول به رئیس قوه قضائیه و وزیر مربوط از شروط احراز سمت‌های مدیریتی (مدیران کل و بالاتر و همترازان آنها) و دارندگان پایه‌های قضائی در دستگاه‌های موضوع بندهای (الف) و (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون و مدیران عامل و اعضاء موظف هیئت مدیره و مدیران شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت می‌باشد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۷/۷/۱۴ کمیسیون اجتماعی مجلس به منظور رفع ایراد شورا: ماده (۳۲) حذف گردید.

امام خمینی (ره):

واز شورای محترم نکهبان می خواهیم و توصیه می کنیم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت وطناییت اسلامی و ملی خود
را ایفا و تحقیق قدرتی واقع نشود و از قوانین مخالف با شرعاً مطرب و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیح امام رج ۲۱: ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۴۵۱ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir

